

İlyas Çelebi, Prof.Dr.

1951 yılında Erzurum'da doğdu. Erzurum Yüksek İslam Enstitüsü'nü bitirdi (1974). Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde "İslâm İtikadında Şeytan" konulu teziyle yüksek lisansını (1985), "İslâm İnancında Gayb Problemi" adlı çalışmasıyla doktorasını (1991) tamamladı. 1996 yılında doçent, 2002 yılında profesör oldu. Halen İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Uluslararası İslam ve Din Bilimleri Fakültesi'nde öğretim üyesidir.

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları

Yayın No. 655
İSAM Yayınları 63
Temel Kültür Dizisi 16
© Her hakkı mahfuzdur.

İSLÂM'IN İNANÇ ESASLARI

İlyas Çelebi

İSAM.
YAYINLARI

TDV İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM)
tarafından yayına hazırlanmıştır.
İcadiye-Bağlarbaşı Cad. 38 Üsküdar/İstanbul
Tel. 0216. 474 08 50
www.isam.org.tr yayin@isam.org.tr

Bu kitap
Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti'nin
28.12.2004 gün ve 1163 sayılı kararıyla basılmıştır.

Birinci Basım: Kasım 2009
Dokuzuncu Basım: Kasım 2022
ISBN 978-975-389-922-2

TDV/i
YAYIN MATBAACILIK TİC. İŞLETMESİ

Basım, Yayın ve Dağıtım

TDV Yayın Matbaacılık ve Tic. İşl.
Ostim OSB Mahallesi, 1256 Cadde, No: 11
Yenimahalle / Ankara
Tel. 0312. 354 91 31 (pbx) Faks. 0312. 354 91 32
bilgi@tdv.com.tr
Sertifika No. 48058

Çelebi, İlyas

İslâm'ın inanç esasları / İlyas Çelebi. – 9. bs. – İstanbul ; Ankara : İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM) ; Türkiye Diyanet Vakfı, 2022.

222 s. ; 19,5 cm. – (Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları ; 655 ; İSAM Yayınları ; 63. Temel Kültür Dizisi ; 16)

Dizin ve kaynakça var.
ISBN 978-975-389-922-2

İçindekiler

Önsöz . 9

Birinci Bölüm

İslâm ve İman Kavramları

I. İslâm Kavramı . 13

- A. İslâm Kelimesinin Etimolojisi . 13
- B. Kur'ân-ı Kerim'de İslâm Kavramı . 14
- C. Hadis Kaynaklarında İslâm Kavramı . 15
- D. İslâm ve İman Kavramı Arasındaki İlişki . 15
- E. İslâm'ın Ana Esasları . 16
 - 1. İtikadî Esaslar . 17
 - 2. Amelî Esaslar . 17
 - 3. Ahlâkî Esaslar . 18

II. İman Kavramı . 19

- A. İman Kelimesinin Etimolojisi . 19
- B. Kur'ân-ı Kerim'de İman Kavramı . 19
- C. Hadis Kaynaklarında İman Kavramı . 20
- D. İslâm Mezheplerinde İmanın Tanımı ve Mahiyeti . 20
- E. İman-Amel İlişkisi . 21
- F. İmanın Artıp Eksilmesi . 22
- G. Taklidî ve Tahkikî İman . 23
- H. Tasdik ve İnkâr Bakımından İnsanların Gruplandırılması . 24

İkinci Bölüm

İslâm'da İnanç Esasları

Giriş: İcmâlî ve Tafsilî İman . 31

A. İcmâlî İman . 31

B. Tafsilî İman . 33

I. Allah'a İman . 33

A. Allah İnanıcının İslâm'daki Yeri ve Önemi . 33

B. Allah Kelimesinin Etimolojisi ve Anlamı . 34

C. Allah'ın Varlığı . 35

D. İnkârcı Akımlar . 50

E. Allah'ın Birliği . 68

F. Şirk ve Çeşitleri . 75

G. Allah'ın İsim ve Sıfatları . 79

1. Allah'ın İsimleri . 79

2. Allah'ın Sıfatları . 85

a. Selbî Sıfatlar . 85

b. Sübûtî Sıfatlar . 86

c. Haberî Sıfatlar . 89

d. Rü'yetullah . 90

e. Halku'l-Kur'ân . 92

II. Meleklerle İman . 94

A. Meleklerin Varlığı ve Mahiyeti . 94

1. Meleklerin Özellikleri . 95

2. Meleklerin Adları ve Görevleri . 97

3. Meleklerin İnsanlar Üzerindeki Etkileri . 100

B. Şeytan ve Cinler . 102

1. Şeytan . 102

2. Cin . 104

III. Kitaplara İman . 108

A. İlâhî Kitaplara İman . 108

B. İlâhî Kitapların Gönderiliş Sebepleri . 109

C. Vahiy ve Şekilleri . 111

1. Sözlük Anlamında Kullanımı . 112

2. Terim Anlamında Kullanımı . 113

D. Kur'an ve Hadislerde Yer Alan İlâhî Kitaplar	115
1. Tevrat	117
2. Zebur	118
3. İncil	119
4. Kur'ân-ı Kerim	120
IV. Peygamberlere İman	135
A. Nübüvvetle İlgili Kavramlar	136
1. Peygamber	136
2. Nebî	136
3. Resul	136
4. Vahiy	137
5. Mûcize	138
B. Nübüvvetin Gerekliği	139
C. Peygamberlerin Özellikleri	141
1. Doğruluk	142
2. Güvenilir Olma	142
3. Günah İşlememek	143
4. Zeki ve Anlayışlı Olmak	145
5. Tebliğ	145
D. Peygamberlere İmanın Önemi	147
E. Peygamberlere İmanla İlgili Diğer Hususlar	147
1. Beşer Oluşları ve Cinsiyetleri	147
2. İlâhî Lutuf la Seçilmiş Olmaları	149
3. Vahiy Almaları	149
4. Peygamber Gönderilmeyen Topluluğun Olmadığı	150
F. Aralarında Ayırım Yapmaksızın Bütün Peygamberlere İnanmanın Gerekliği	151
1. Peygamberlerin Derece Derece Oluşları	152
2. Peygamberlerin Sayısı	152
3. Kur'an'da Adı Geçen Peygamberler	153
G. Hz. Muhammed'in Nübüvveti	153
1. Hz. Muhammed'in Nübüvvetinin Özellikleri	154
2. Hz. Muhammed'in Nübüvvetinin Delilleri	157

H. Velî ve Keramet	161
V. Âhirete İman	163
A. Kabir Hayatı	164
B. Âhîret Hayatı	167
1. Kıyamet'in Kopması	170
2. Kıyamet'in Alâmetleri	172
3. Âhîrette Hesabın Başlaması	175
4. Hesap Sonrası Hayat	183
VI. Kader ve Kazâya İman	189
A. Kader ve Kazâ Kelimelerinin Sözlük ve Terim Anlamları	190
B. Kader ve Kazânın İlâhî Sıfatlarla İlgisi	191
1. İlâhî Adalet Açısından	191
2. Kulun Sorumluluğu Açısından	192
C. Kur'an ve Sünnet Çerçevesinde Kader ve Kazâ	194
1. Kur'an-ı Kerim'de	194
2. Sünnette	196
D. Mezheplerin Konuyla İlgili Görüşleri	198
1. Cebriyye	198
2. Kaderiyye (Mu'tezile)	199
3. Ehl-i Sünnet	200
E. Kaderle İlgili Bazı Meseleler	202
Notlar	209
Kaynakça	211
Dizin	213

Önsöz

İnsanlara dünya ve âhiret mutluluğunu kazandırmak üzere gönderilen İslâmiyet, maksadını birtakım esaslara dayalı olarak gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. Bu esasları **iman**, **amel** ve **ahlâk** başlıkları altında toplayabiliriz. İman esasları başta Allah Teâlâ olmak üzere melekler, kitaplar, peygamberler, âhiret ve kader gibi gaybî nitelikli hususları; amelî esaslar Allah’a kulluğu ve insanlar arasındaki hukukî muameleleri; ahlâkî esaslar ise insanlar arasındaki hukukî olmayan ilişkileri içermektedir.

Eserde inanç esasları, İslâm’ın ana kaynakları ışığında ortaya konmaya çalışılırken Kur’ân-ı Kerim’in muhkem ifadeleri ile Hz. Peygamber’den mütevâtir olarak rivayet edilen haberler esas alınmış; bu iki ana kaynakta yer alan inançla ilgili hususlar ayrıntıya ve tartışmaya girmeden öz ve sade bir dille anlatılmaya çalışılmıştır.

İki bölümden oluşan eserin birinci bölümünde İslâm ve iman kavramlarının analizi yapılırken ikinci bölümde Âmentü kompozisyonu temel alınarak iman esasları açıklanmıştır. Genel olarak bilinen konularda kaynak verilmezken iman esaslarına referans teşkil eden âyet

ve hadisler ile özel bilgi mahiyeti arzeden hususlarda kaynak gösterilmesine özen gösterilmiştir.

İslâm'ın İnanç Esasları adlı eserin hazırlanmasına ve yayımlanmasına vesile olan TDV İslam Araştırmaları Merkezi yöneticilerine ve diğer emeği geçenlere teşekkür ederim.

Prof.Dr. İlyas Çelebi